A

BESZTERCZEBÁNYAI

ÁG. H. EV. ALGYMNASIUM

ÉRTESÍTŐJE

AZ

1889—90.

TANÉVRŐL.

KÖZZÉTESZI

VARGA MIHÁLY,

E. É. GYMN. IGAZGATÓ-TANÁR.

BESZTERCZEBÁNYÁN,

NYOMATOTT MACHOLD FÜLÖP KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1890.

A

BESZTERCZEBÁNYAI

ÁG. H. EV. ALGYMNASIUM

ÉRTESÍTŐJE

AZ

1889—90.

TANÉVRŐL.

KÖZZÉTESZI

VARGA MIHÁLY,

E. É. GYMN. IGAZGATÓ-TANÁR.

BESZTERCZEBÁNYÁN,

NYOMATOTT MACHOLD FÜLÖP KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1890.

REV 98

REV 2010

-E 1013/1889/1890

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

Groszmann Theodor Lajos
1818—1890.

Nem remény nélküli, de nehéz a harcz, melyet magyarhoni ev. egyházunk és annak évszázados védbástyái, az ev. középiskolák vívni kénytelenek: kevés a hű barát és a megbízható harczos, de annál több a hatalmas ellenség: „régi ellenünkhöz" egy új veszedelmesebb szegődött: a vallás és az azt ápoló egyház és iskola iránti közöny, mely itt-ott máris a hűtlenségbe csap át. Ilyenkor buzgó ev. tanférfiunak ravatalánál állani nem jelent közönséges külső gyászt, hanem érzékeny fájdalmat a veszteség felett még akkor is, ha a boldogult elérte a rendes emberi életkor végső határát. Ilyen fájdalom fogott el bennünket f. é. február hó 10-én, midőn szeretve tisztelt kartársunkat, néhai Groszmann Theodor Lajos urat, örök nyugalomra kisértük, ki intézetünkön 1847—1888-ig, tehát teljes 41 évig fáradozott az ifjuság nevelésén és oktatásán.

Groszmann Theodor Lajos született 1818-ik évi április hó 15-én Bakabányán Hontmegyében. Tanulmányait szülővárosában kezdte, folytatta Sajó-Gömörön és Selmeczbányán. Theologiai pályára Pozsonyban lépett; később meglátogatta a németországi egyetemeket, névszerint a jenait és a halleit, honnan ismereteiben meggazdagodva, vallásos érzületében megerősödve és a protestantismus eszméjeért lángolóan lelkesedve hazánkba visszatért, hogy gyüjtött szellemi kincseit ev. egyházunk javára értékesítse.

Ezen tudományos intézeteken kivül még más is nevelte bold. kartársunkat: *az élet iskolája*, azon oktató, mely a legtöbb ev. paedagogusunkat kitünő tanférfiuvá képezte ki. Groszmann L. szegény szülőknek gyermeke lévén, maga volt kénytelen anyagi szükségleteit fedező eszközökről gondoskodni, mit más tanulók oktatása és magán nevelősködés által ért el; előbb

másokat tanított és csak azután láthatott az önképzéshez. Így például hosszabb ideig nevelősködött a Justh családnál Neczpálon Turóczmegyében. Ezen kettős foglalkozásnak: a tanítás és tanulásnak az lett az eredménye, hogy bold. kartársunk egyidejüleg nemcsak a tudománynyal és az eszmevilággal az iskolában, hanem a szegény ember nehéz és komoly küzdelmeivel az életben megösmerkedett. Docendo discimus: a mit ő mint tanuló az iskola padjain tanáraitól elsajátított, azt ő az iskolán kivül másoknak mint tanító szolgáltatta át. Ez tette tudományos ismereteit alaposakká, ez fejlesztette benne a nevelési tapintatot és ez vezette őt a helyes tanmódszer megszerzésére. Ezen önfentartás tette őt komolylyá, mert látta, hogy az élet harcz, melyet csak szoros kötelességérzet, eleven munkakedv és kitartó szorgalom mellett sikeresen megvívni lehet.

Ekképen bő ismeretekkel, komoly világnézlettel és edzett akarattal felfegyverkezve került Beszterczebányára ev. gymn. tanárnak 1847-ben. Állandó rendes tantárgya volt a latin nyelv, melyet ő szóban és írásban egyenlő tökéletességgel bírt, a latin remek írók müveiben teljesen jártas volt — hiszen „a régi“ iskolából való volt. A latin mellett felváltva tanította a magyar, tót és német nyelvet is. A tanításnál hármas czél lobogott szeme előtt: *alapos* ismeret nyujtása — non multa, sed multum elv szerint; a tárgy megkedveltetése és az önmunkásság fejlesztése. Ezen czél elérésére szükséges didaktikai eszközök feltalálásában és felhasználásában igen szerencsés volt. Voltak is alaposan készült növendékei, kik nem csak más intézetekbe átmenve, kitüntek, hanem az életben is többen közülök jelentékeny szerepre vergődtek. A tanítás mellett az erkölcsi nevelésről sem feledkezett meg: a nyelvtanításnál rendesen erkölcsnemesítő olvasmányokkal foglalkoztatta az ifjúságot; ide vágó magyarázatai hathatósan befolytak növendékeinek vallás erkölcsi érzületének ébresztésére.

Igazságtalanoknak kellene lennünk, ha bold. kartársunkat csak a tanórában néznők: az ő figyelme azon kivül is pihent az ifjúságon; kövessük őt oda is! Jól tudta ő, hogy a kötelező tantárgyak, bármily kedvvel is foglalkoznék az ifjú azokkal, mégis csak kötelességszerüek; a tanuló elsajátitja magának

azokat, mert kell, kényszer munka ez tehát. Az emberi szellem azonban éppen úgy megkívánja a szabad mozgást bár bizonyos korlátok között is, mint a test. Kell tehát a fiúnak oly foglalkozást is nyujtani, melyre őt saját egyéni hajlama vezeti. Erre legczélszerűbb eszköz a szabad olvasmány. Alapított tehát az ifjúság számára könyvtárt, melyet évek hosszú során át maga kezelvén, ezernél több kötetre gyarapított.

Ev. középiskola alumneum nélkül nem képzelhető. Bold. collégánk saját tapasztalásából tudta, hogy az alumneum, mily nagy jótétemény a szegény tanulóra nézve. Több évtizedig ephorusa lévén a mi alumneumunknak, nemcsak a növendékek kellő ellátásáról gondoskodott, hanem alumneumi alaptőkét is gyüjtött, mely ma már akkora összeget teszen, hogy jutányos áron nemcsak tisztességes ebéddel, hanem vacsorával is lesz képes az alumnistákat ellátni.

Nemcsak az általános ifjúsági érdekekre tekintett, hanem egyes növendékeire is kiterjesztette figyelmét: a tehetségeseket buzdította, a szegényeket gyámolította és a hanyagokat intette; az iskolában növendékeinek szigorú tanáruk volt, azon kivül pedig szerető atyjuk. Jutalmul nyerte ezért a szülék bizalmát és növendékeinek hálaját.

Ha igaz ev. tanárnak hü képét akarjuk festeni, akkor azt nem szabad csak könyvvel kezében mint tanítót előállitanunk: a tanítás és a nevelés kötelességeinek csak egy részét teszik. Az ev. tanárnak mint *protestánsnak* még azon nehéz, de magasztos feladata jutott osztály részül, hogy működése terét, az iskolát egy részt az anyagi hiányok, másrészt pedig az áskálódó ellenségekkel szemben megvédje. Ezek ellen élő és irott szóval, — amazok ellen pedig áldozatokkal kell küzdenie. Ennélfogva az ev. tanárnak egyik kezében könyvet, másikában pedig paizsot kell tartania, hogy hivatásának teljesen megfelelhessen! Igy iparkodott helyét betölteni bold. kartársunk is, ki nemcsak az iskola elleneivel, hanem és leginkább annak anyagi hiányaival küzdött, hogy intézetünk fenntartásában az egyházat segítse. Önmagát áldozta fel, midőn alig több mint 200, olvasd kétszáz forintnyi fizetés mellett az évek hosszú során át kiváló szorgalommal, pontos lelkiismeretességgel terhes kö-

telességeit teljesítette, sőt sokszor még ezeknél is többet tett. Évtizedek kellettek ahoz, míg fizetése előbb 500, végre a szállaspénzzel együtt 850 frtra emelkedett. A ki tudja, hogy ev. intézeteink alapja egyrészt a hivek anyagi, másrészt ev. tanáraink erkölcsi áldozataiból rakódott össze: az kellő mértékben fogja bold. kartársunknak említett áldozatát méltányolni.

De ez még nem elég. Midőn Nt. Egyházunk 1888-ban teljes fizetéssel nyugalomba helyezte, 150 forintot adott gymnasiumunknak évi segélyül egészen haláláig. Oly emelkedett gondolkodásra és oly nemes érzületre mutat ez, hogy az ma már némelyek előtt érthetetlenné kezd válni! Többen kérdik, hogy lehet ilyen csekély díjazás mellett a tanítás nehéz munkáját lelkiismeretesen végezni, sőt még akkora anyagi áldozatot is hozni? A felelet erre az: az idealismus csodákat mível, az igaz lelkesedés megtörhetlen erkölcsi erő; a ki valamely *nemes* eszméért igazán és őszintén lelkesedik; az minden áldozatra kész. Ilyen nemes eszme a protestantismus eszméje, ennek szolgálatában állott bold. kartársunk, ez tette képessé oly nagy és nemes áldozat hozatalára.

Hogy mennyire szivén hordta bold. kollégánk intézetünk sorsát, mutatják ezen végszavai is, melyeket közvetlenül halála előtt a Nt. Egyházhoz ennek egyik lelkipásztora által intézett: „A gymnasiumot minden áron tartsák fenn! Ezek a haldoklónak szavai! Intézetünknek áldozta fel egész életét, intézetünkéi voltak utolsó szavai is!

Ilyen tanárok gondozták eddig magyarhoni ev. egyházunk iskolaügyét.

Megérdemlett nyugalmát alig $1^1/_2$ évig élvezte, mert már 1890. február hó 6-án örökre le zárta szemeit; febr. 10-én kisértük ki földi maradványait örök nyugalomra.

Sírba szállt vele a latin classicismusnak kitünő ismerője és ápolója, a szabad prot. tanárok egyik typikus alakja; ev egyházunk leglelkesebb híveinek egyike, és tanári karunk legkorosabb és legérdemesebb tagja. Porait hadd óvja az anyaföld, csak szelleme honoljon közöttünk, hasonló „tettekre intve az utódokat"!

Áldott legyen emlékezete közöttünk! **K. J.**

Jelentés a gymnasium 1889—90. tanévi állapotáról.

I. Adatok iskolánk ez évi történetéhez.

Gymnasiumunk tervbe vett újjászervezését illetőleg a mult évi értesítőben mondottakhoz ez alkalommal csak annyit kell hozzáadnunk, hogy az ott említett s az épülettervek felülvizsgálására hivatott bizottság munkálatát bevégezte, s eljárásáról az egyházi közgyülésnek terjedelmes jelentést tett. E jelentésben a bizottság elfogadásra azt a tervet ajánlotta, melyet Hauszner József kincstári építőmérnök úr volt szives készíteni. Az egyházi közgyülés a jelentésben felhozott indokoknál fogva e tervet elfogadván, azt megerősítés végett a nm. vallás- és közoktatásügyi ministeriumhoz fölterjesztette. — Csak kedves kötelességet teljesítünk, midőn e helyen is hálás köszönetünket fejezzük ki mind Scholcz Rezső bizottsági elnök úr ő nagyságának, ki a bizottság munkálatait fáradságot nem ismerő buzgalommal vezette; mind tek. Hauszner József mérnök úrnak, ki az épülethez szükséges tervet és költségvetést díjtalanúl készítette. De hálával kell megemlékeznünk városunk érdemes képviselőtestületéről is, mely f. évi február hóban tartott közgyülésén a gymnasiumi épülethez szükséges tégla- és mész mennyiséget előállitási áron volt szives engedélyezni, mi által a költségek fedezéséhez mintegy 750 frtnyi összeggel járult. A gyüjtés ez évben is tovább folyt s hála Istennek nem eredménytelenül. Az újabbi adományokról szóló részletes kimutatást alább találja a szives olvasó.

A szervezés munkájával kapcsolatban kell megemlítenünk egyházunk azon intézkedését is, mely szerint — szem előtt tartva középiskolai rendtartásunkat — már a múlt év folyamán elhatározta a gymnasiumi felügyelői állás szervezését s ez állásra 1889. augusztus havában tartott közgyülésén egyházunk buzgó és érdemes tagját, tek. Burkovszky Kálmán ügyvéd urat

emelte egyhangúlag. Szivünk mélyéből örülünk ennek a választásnak, mert meg vagyunk győződve, hogy új felügyelönk ismert buzgó és tapintatos működése iskolánkra csak jó hatással lehet.

Részvéttel jelezzük, hogy két évvel ezelőtt nyugalomba vonult kartársunk Grossmann Lajos úr, f. évi február 6-án elköltözött az élők sorából. Emlékének pár sort értesitönk más helyén szenteltünk.

Az 1890. február 23-án tartott egyházi közgyülés Major Károly dr. urat, eddigi helyettes tanárt, rendes tanárrá választotta.

E tanévre vonatkozó egyéb adatokat röviden a következőkben foglalhatjuk össze.

Az 1889. aug. 28-án tartott tanári értekezleten a tantárgyak szétosztattak és kijelöltettek az osztályfönökök.

Szeptember 1—3-ig tartott a tanulók beirása; ugyanezen idő alatt folytak le a fölvételi-, javító- és pótvizsgálatok is.

A tanévet szokott ünnepélyességgel szeptember 4-én nyitottuk meg, mely alkalommal az iskolai törvényeket is fölolvastuk és megmagyaráztuk a tanuló ifjuságnak. 5-én megkezdettük a rendes tanitást, melyet minden fennakadás és megszakitas nélkül folytattunk a tanév végeig.

Az I. félévet január 30-án fejeztük be s február 3-án megkezdtük rendes tanitással a II. félévet.

A karácsoni ünnepek alkalmából deczember 22-étől január 2-ig szüneteltek az előadások; a husvéti szünet márc. 30.—ápr. 8. tartott.

A rendes havi értekezleteken kivül minden negyedév végén is tartottunk tanácskozmányt, melyben a tanulók tanulmányi és erkölcsi haladását megbeszéltük, s ezen eredményről a hanyagoknak és erkölcsileg hanyatlóknak szüleit értesitettük.

A középiskolai törvény értelmében a közoktatásügyi magas ministeriumtól gymnasiumunkhoz kinevezett kormánybiztos Spitkó Lajos tankerületi hely. főigazgató úr intézetünkben február 24., 25. és 26-án tette hivatalos látogatását, mely alkalommal megtekintette az iskola gyüjteményeit, megvizsgálta a tanulók irásbeli dolgozatait s meghallgatta az egyes tanárok

előadásait. Látogatása végeztével a kívánságára összehívott értekezleten közölte tapasztalatait a tanári karral.

Az évi vizsgálatok junius 16-ától 21-ig tartottak s ezeknek végeztével megállapíttatott a második félévi osztályzat

A tanévet nagytiszteletű Mockovcsák János Tivadar zólyom-egyházmegyei főesperes úrnak jelenlétében, aki főtisztelendő püspök úr ő méltóságát helyettesítette, június 24-én fejeztük be ünnepélyesen énekkel, az ifjusághoz intézett beszéddel, a bizonyítványok, ösztöndijak és jutalomkönyvek kiosztásával.

Jótevők nélkül iskolánk, hála Istennek, e tanévben sem volt, mert nagy számmal akadtak nemeskeblü emberbarátok, protestans uraink, itteni híveink, sőt más vallásu polgártársaink között is, kik iskolánk czéljaira ezúttal is szívesen adakoztak. Fogadják nagylelkü adományaikért, melyekről az illető rovatokban fogunk megemlékezni, hálás köszönetünket.

II. A tanulók vallás-erkölcsi, szorgalmi és egészségi állapota.

Tanulóink erkölcsi magaviselete a lefolyt tanévben általánosságban véve jónak mondható; csak igen kevés eset fordult elő, a hol részünkről szigorúbb fegyelmi eljárás is kívántatott.

Az isteni tiszteletet az ifjuság vasárnaponkint s egyéb ünnepnapokon szorgalmasan látogatta, mindig legalább egy tanár kiséretében. Kivételt csupán a hidegebb téli vasárnapok képeztek, a mennyiben ilyenkor az isteni tiszteleten való megjelenéstől az ifjuság egészségi szempontból fel volt mentve.

Úrvacsorájához a tanuló ifjuság tanáraival együtt kétszer járult, nevezetesen: október 31-én és a pünkösdi ünnepek előtt.

A növendékeknek az egyes tantárgyakban tanusított elömenetele általánosságban szintén kielégítő volt. Habár tagadhatatlan, vannak többen olyanok is, kik kellő szorgalom hiányában megfelelő eredményt fölmutatni nem képesek. Kitüntetésben részesültek, a mennyiben vagy ösztöndíjat, vagy jutalomkönyvet nyertek: a negyedik osztályban 5-en, a harmadikban 4-en, a másodikban 5-en, az elsőben 8-an, összesen 22-en.

Tanulóink egészségi állapota a lefolyt tanévben általában jónak mondható: mert eltekintve az egy-két napra terjedő könnyebb betegségektől, melyek itt-ott előfordultak, hosszabb ideig tartó súlyos betegségben, melynek csiráját régóta hordta magában, csak egy növendékünk, Czemann András I. oszt. t. szenvedett s ápr. 17-én ki is szenvedett. Ápr. 19-én kisértük ki a boldogultat az örök nyugalom helyére.

Betegeinket orvosi segélylyel — és pedig díj nélkül — t. Bothár Samu városi orvos úr látta el; a szükséges gyógyszereket t. Göllner Frigyes úr szintén ingyen kegyeskedett kiszolgáltatni. E nemeskeblü emberbarátoknak nagylelkü segélyükért ezennel hálás köszönetet mondunk.

III. Az oktatás nyelve.

Az intézet tannyelve a magyar nyelv; azonban az első osztályban, míg a szükség kivánja, az előírt tantárgyak a növendékeknek anyanyelvükön, t. i. tótul és németül is megmagyaráztatnak.

Az ág. ev. vallástant a növendékek az intézet mind a négy osztályában anyanyelvükön tanulhatják.

IV. Osztályozási jegyek.

Az osztályozásnál a következő jegyeket használjuk:

a) Erkölcsi magaviseletben:

1 = jó; 2 = szabályszerü; 3 = kevésbbé szabályszerü; 4 = rossz.

b) Tanulmányokban való előmenetelben:

1 = jeles; 2 = jó; 3 = elégséges; 4 = elégtelen.

c) Figyelemben:

1 = éber; 2 = kielégítő; 3 = szórakozott.

d) Szorgalomban:

1 = kitartó; 2 = kellő; 3 = csekély; 4 = semmi

V. Kimutatás

a gymnasium újjászervezési költségeinek fedezésére tavalyi értesítőnk megjelenése óta befolyt adományokról. *)

Beszterczebánya.

Wissnyi L. utján idegenek: 2 frt., Andaházi Szilárd 5 frt. 1890. február 1-én tartott polgári bál jövedelméből 112 frt. 92 kr., Barna János 3 frt., Tulinszky E. utján egy utazó 1 frt., Egy társaság: Vöröskereszt sorsjegy 12 frt. 10 kr.

Összesen	136 frt	2 kr.
Báth. Ev. egyház	11 „	— „
Békés-Csaba Ev. egyház	20 „	— „
Nemes-Dömölk Ev. gyülekezeti gyámintézet	3 „	1 „
Bécs Frankl A.	10 „	— „
Uj- F.-Varsánd. Ev. egyház	1 „	— „
Libetbánya nagyközség	20 „	— „
Felső-Micsinye. Ev. egyház gyüjtése . .	10 „	71 „

Tót-Pelsőcz.

Ev. egyház 10 frt., Kuzma Adolf 2 frt., Tót-Pelsőcz mezőváros 5 frt., Sztrhárszky György 1 frt., Trecska Kálmán 20 kr., Sztrhárszky János 30 kr, Ferjanec György 40 kr., Petty 20 kr., Penicska Márton 10 kr., Pálka J. 10 kr., Pivarcsek 10 kr, Rausa Gy. 10 kr., Kysel Gy. 10 kr., Palovics György 20 kr., Ratkovszky Márt. 20 kr., Gyógyszertár 40 kr., Simkovics János 30 kr, Boszák M. 20 kr., Simko P. 10 kr., Ratkovszky J. 10 kr., Hipski J. 10 kr., Penicska Gy. 10 kr., Mladonicky J. 10 kr., Filcsik J. 10 kr, Pivarcsek Pál 1 frt., Kováts Géza 20 kr., Ferjanec P. 10 kr., Kellermann Ignácz 30 kr, Pivarcsek Gy. 20 kr, Nikolássy Ant. 50 kr, Hladkovszky E. 10 kr., Pisko Ist. 10 kr., N. N.

*) Tavalyi kimutatásunk 11 lapján Kulfan György adománya hibásan volt adva 10 frtnak 15 frt. helyett.

10 kr., Pisko Ján. 10 kr., N. N 10 kr., Lukács Gy. 10 frt., Janovetz Gyula 1 frt., Szász-Pelsőcz község 1 frt., Kvasz Ján. 20 kr., Mayer M. 20 kr.

Összesen: 26 frt. 80 kr.

Nagy-Szalatna.

Figus János 10 frt., Fábry J lelkész 2 frt., Nemec Gy. 3 kr., Parilla M. 10 kr., Pavlik Gy. 10 kr, Greno P. 10 kr., Fabo és Parilla 10 kr., Krokos Tam. 4 kr., Greno Márt. 2 kr., Trnka P. 10 kr., Fabo Gy. 10 kr., Pavlik J. 10 kr., Osztroluczky P. 5 kr., Hipszky A. 10 kr., Hruz Gy. 10 kr., Paska M. 5 kr., Paska J. 10 kr., Pavlik P. 10 kr., Hronecz J. 10 kr., Hronecz A. 10 kr., Kulich M. 5 kr., Fabik Gy. 4 kr., Garaj J. 2 kr., Paska Gy. 2 kr., Szvetlik Gy. 2 kr, Szvetlik J. 2 kr., Kurnasz A. 10 kr., Kulich Ist. 4 kr., Kulich Józs. 10 kr., Kulich Gy. 4 kr., Parilla György 10 kr., Nándory S. 10 kr., Nándory J. 10 kr., Breuer 50 kr., L... 20 kr., Jamrich Ede 50 kr., Jamrich Ján. 40 kr., Kristóffy 50 kr., Klobusiczky Péter 40 kr., Hecser János 30 kr., Trnka P. 10 kr, Trnka M. 6 kr., Biresch J. 20 kr., Brodjanszky P. 10 kr., Brodjanszky Márt. 4 kr, Szkrecsko P. 4 kr., Kubis A. 20 kr, Koritár J. 10 kr, Koczman P. 10 kr., Koczman J. 4 kr., Bahil P. 6 kr., Trnka Mária 8 kr., Karnács M. 3 kr., Zslnka A. 3 kr., Koczman A. 4 kr., Kubovszky A. 5 kr., Kubovszky Tamás 10 kr., Greno J. 10 kr., Gyuricska M. 8 kr., Paska P. 5 kr., Paska J. 10 kr., Blahit M. 2 kr, Blahut J. 2 kr, Chabada Anna 5 kr., Lavko Gy. 5 kr., Cserveni P. 4 kr., Zslnka P. 10 kr., Skrecsko M. 6 kr., Paska T. 6 kr., Brachna J. 10 kr., Paska P. 4 kr., Paska Mária 4 kr, Paska M. 4 kr., Sovcz J. 4 kr., Holly P. 5 kr., Borgula M. 10 kr., Sovcz János 4 kr., Pjeczka J.

20 kr, Hronecz P. 10 kr., Beno Ján. 10 kr., Brachna A. 10 kr., Polják A. 5 kr., Paska Ján. 5 kr., Matrtaj J 10 kr., Paska Gy. 10 kr, Fabo M. 5 kr., Paska Ján. 10 kr., Lupták M. 10 kr., Paska György 10 kr., Czibula P 20 kr, Staszny J. 10 kr., Szanitrár M 10 kr, Belaj J. 4 kr, Hrasko Gy. 4 kr. Összesen: 21 frt. 12 kr.

Breznóbánya. Ev. egyház . . . . . 20 „ — „

Veszverés. Ev. egyház 1 frt., Kellner G. 50 kr. Összesen: 1 „ 50 „

Dobronya.

Szlávik János ev. lelk. 1 frt., Madlen Gy. 5 kr., Hipszki Istv. 10 kr., Sinkovics J 10 kr, Sztrelecz J. 10 kr., Brza J. 30 kr., Svarcz Ján. 10 kr., Dlhopolec P. 20 kr., Grgus Ján. 10 kr., Sztrhárszky György 20 kr., Sztrhárszky J. 20 kr., Fuska Istv. 10 kr, Fuska Máty. 10 kr., Niederland J. 10 kr., Kolényi J. 10 kr, Sloszjarik Mih. 20 kr., Pauliny J. 10 kr, Kozelniczky M. 10 kr., Madlen M. 10 kr., Svarcz Mária 10 kr., Hasko Istv. 10 kr., Hasko Márt. 10 kr., Polc Márt. 10 kr., Balko Márt. 10 kr., Svarcz Mih. 20 kr., Golik György 5 kr., Papezs Istv. 5 kr., Krkos J. 5 kr, Lupták Mária 5 kr., Jancsik Márton 5 kr, Jancsik J. 5 kr., Hinko Ján 10 kr, Szlezjak Mária 10 kr., Fuska Márt. 8 kr., Nebrlanda Mih. 5 kr., Jancsik Istv. 5 kr., Klimet Mih. 7 kr, Vidrik M. 5 kr, Slauka Istv. 10 kr., Klimet Istv. 10 kr., Pozel Márt. 5 kr, Slezjak Andr. 5 kr., Valach J. 10 kr., Hanzel Ján 4 kr., Kristof Gy. 4 kr., Kristof Anna 10 kr, Kristof Mih. 10 kr., Vangaj P. 10 kr., Niederland P. 20 kr., Krkos Ist. 20 kr., Toncsko J. 6 kr., Stimel A. 10 kr, Kozelnicky Gy. 10 kr., Czuth Ján. 10 kr., Czuth Gy. 40 kr., Sztrhárszky Istv. 10 kr., Kostialik János 10 kr, Kostialik János id.

10 kr., Czuth Márton 10 kr., Bahil András 10 kr., Cseri Pál 8 kr., Kristóf Ján. 10 kr., Pauliny Mih. 10 kr., Balko Andr. 20 kr., Peressényi Sámuel 2 frt., Svarcz Ádám 20., Svarcz And. 10 kr., Kostialik Mih. 10 kr., Pauliny Ist. 10 kr., Paulinyi Ján. 9 kr., Pauliny Ján. 10 kr., Krkoss György 1 frt., Valach 10 kr., Balko György bíró 1 frt., Fekéss Ján. 20 kr., Boszák Pál 20 kr., Polcz János 10 kr., Pauliny Ján. 10 kr., Ukrop Gy. 10 kr., Ukrop Pál 10 kr., Szeleczky Istv. 10 kr., Szeleczky Ján. 10 kr., Polejka Ádám 10 kr., özv. Gregan 8 kr., Polejka J 6 kr, Czuth Márt. 10 kr., Simko Gy. 20 kr., Polják Márt. 10 kr., Pozel Ján. 10 kr., Polják Gy. 10 kr. Kozelniczky Istv. 10 kr., Kozelniczky Ján. 10 kr., Krkos Ján. 10 kr., Kiszel Ján. 10 kr, Szlancsik György 10 kr, Stimel Máty. 10 kr., Pozel Ján. 10 kr., Szlancsik Judith 10 kr., Kristof Máty. 10 kr., Krizsan Gy. 20 kr., Szlancsik János 6 kr., Simkovics Istv. 6 kr., Pauliny Ján. 13 kr., Pavlik I. 6 kr. Kristof Istv. 20 kr., Krisztel Márt. 20 kr. Fuska Mih. 50 kr., Svarcz Istv. 10 kr., Polcz György 10 kr., Svarcz Máty. 8 kr., Krudi Ján. 10 kr., Brza Mátyás 20 kr., Hanzel Gy. 10 kr., Valach Ján. 15 kr., Kapusztik Tamás 1 frt., Kapusztik Ján. 20 kr., Madlen Éva 20 kr., Fuska Ád. 10 kr., Glozik Istv. 10 kr., Krisztel Ján. 10 kr., Szlezjak Mih. 10 kr., Klimet Mária 10 kr., Svarcz Andr. 10 kr., Svarcz Máty. 10 kr., Pauliny Máty. 10 kr. Brza Ján. 10 kr., Kozelniczky Máty. 20 kr., Kristof Zsuzs. 10 kr, Kozelniczky Judith 10 kr., Polcz András 50 kr, Stimel Ján 50 kr., Pauliny Ján. 10 kr., Lange Emilia 50 kr, Pepich V 50 kr, Gresso Lajos 50 kr., Fabjány János ifj. 50 kr., Bernáth Gusztáv 50 kr. — Összesen: . . . . . 23 frt 74 kr.

Ez idei összes gyűjtés: 304 frt. 90 kr.

A mult évben kimutatott összeg tesz: 12,629 frt. 68 kr.

Tehát az eddigi gyűjtés tesz összesen: 12,934 frt. 58 kr.

A nagylelkű adakozók fogadják a nemes czél érdekében hozott nagybecsű áldozatukért ezúttal is az intézet hálás köszönetét.

VI. Igazgató tanács.

Gymnasiumunk (az elemi iskolával együtt) a beszterczebányai ág. hitv. ev. egyházközségnek, mint ezen intézet tulajdonosának és fentartójának kebeléből választott igazgató tanács vezetése alatt áll.

Elnöke: nagys. *Stadler Tófor* úr, kir. tanácsos, helybeli egyh. felügyelő; illetve tek. *Kollár János* úr, alügyelő.

Tagjai: *Mockovcsák János T.* és *Mikler Sámuel* lelkészek, *Burkovszky Kálmán* gymnas. felügyelő, *Csipkay Károly*, *Drexler Frigyes*, *Filla Gusztáv*, *Gally Samu*, *Göllner Frigyes*, *Holesch István* dr., *Groó Gézá Lajos*, *Kármán József*, *Scholcz Rezső*, *Szumrák Pál*, *Turzó Lajos*, *Polevkovics János* és *Varga Mihály* e. i. igazgató tanár.

Jegyzet. Az igazgató tanács újjászervezése a középiskolai rendtartás értelmében már folyamatban van s a legközelebbi jövőben keresztül vitetik.

VII. Tanári személyzet.

1. *Junker Ágoston*, r. t., tanított német nyelvet I. III. és IV., földrajzot az I—IV. és természetrajzot a IV. osztályban Heti óraszáma: 19.

2. *Kmety János*, r. t., tanított számtant és mértani rajzot az I., III. és IV., természettani földrajzot a III. és német nyelvet a II. osztályban. Heti óraszáma: 18.

3. *Major Károly*, dr. r. t., tanított latin nyelvet a III., magyar nyelvet a II.—IV. és szépirást a II. osztályban. Heti óraszáma: 19.

4. *Szerényi Károly*, h. t., tanított latin nyelvet az I. és II., történelmet a III. és IV., szépirást az I. osztályban. Heti óraszáma: 19.

5. *Varga Mihály*, r. t. és e. é. igazgató, tanított latin nyelvet a IV., magyar nyelvet az I., számtant és mértani rajzot a II. osztályban. Heti óraszáma: 16.

6. *Mikler Sámuel*, lelkész — vall. t., tanított vallástant I.—IV. osztályban. Heti óraszáma: 8.

7. *Groó Géza Lajos*, torna t., tanított tornát I.—IV., heti 4 órában.

8. *Kármán József*, óraadó, tanított tót nyelvet I.—IV. osztályban, heti 4 órában.

VIII. Tanterv.

I. osztály. Főnöke: Kmety János.

1. *Vallástan* h. 2 óra. Ó-szövetségi válogatott történetek alapján a hit- és erkölcstani igazságok fejtegetése. A tíz parancsolat. Egyházi énekek. Tk. Noszágh-Kalvi: Bibliai történetek, Vendel-Pálfy és a zólyomi esp. által kiadott (tót) Káté.

2. *Latin nyelv*, h. 6 óra. Az öt ejtegetés a nemi szabályokkal s azok kivételeivel mondattani alapon; a melléknevek ragozása és rendes fokozása; számnevek; a névmások közül személyes, mutató, visszavivő s kérdő névmás; a rendes igeragozás activumban és passivumban, az elméleti résznek megfelelő iskolai gyakorlatok házi előkészülettel. Tk. Holzweisziq-Székely latin nyelvtana és gyakorlókönyve.

3. *Magyar nyelv*, h. 5. óra. Elbeszélő prózai és költői olvasmányok, értelmes és kellően hangsúlyozott olvasása; az olvasmányok tartalmának megmagyarázása és szabadon való elbeszélése; az emlékelt versek elszavalása. A mondatok nemei; egyszerű mondat és mondatrészek; mondattani alapon az alaktan. Irásbeli dolgozatok, különösen a nyelvtan és helyesirás begyakorlására. Tk.: Szinnyei J.: Isk. magyar nyelvtan I. r. és Magyar olvasókönyv I. r.

4. *Német nyelv*, h. 2. óra. Jelentő mód jelen és mult ideje; névelők, birtokos névmás, főnevek ejtegetése. Házi és iskolai irásbeli dolgozatok. Tk.: Graf Jakab: Német nyelvtan és gyakorlókönyv.

5. *Tót nyelv*, — feltételesen kötelezett tantárgy, — h. 2 óra. Alaktan, olvasmányok, egyes darabok emlékelése és elem-

zése, helyesírási gyakorlatok. Tk. D. K. Krátka Mluvnica a Pravopis és Loos J. olv. könyve.

6. *Földrajz*, h. 3 óra. A magyar királyság s a földközi tenger környéke. Tk. Laky: Földrajz I. r.

7. *Számtan*, h. 3 óra. A számok nemei; a tizedes számrendszer; nevezetlen és nevezett, egy- és többnevü egész számok összeadása, kivonása, szorzása és osztása; a számok oszthatósága; a legnagyobb közös mérték, a legkisebb közös többes; a négy számolási müvelet tizedes törtekkel; a közönséges törtek fogalma, alkatrészei, átalakítása tizedes törtekké s viszont; alapmiveletek közönséges törtekkel. Házi és iskolai dolgozatok. Tk. Močnik-Schmidt: Számtan I., II., III. oszt. számára.

8. *Mértani rajz*, h. 2 óra. Az egyenes vonal és a szög; egyenlőközü és merőleges egyenesek; alapmüveletek távolságokkal és szögekkel; a szögek mérése; a háromszögek alkatrészei, tulajdonságai és nemei; a derékszögü, egyenlő oldalu, egyenlő száru s különböző oldalu háromszögek szerkesztése, összeillősége és symmetriája magyarázva és rajzolva. Tk. Mayerhoffer-Wagner Planimetriája.

9. *Szépírás*, h. 1 óra. Magyar és német irás. Tk. Nagy S.: Legujabb gyakorlati szépírás-füzet magyarban és németül.

10. *Torna*, h. 2 óra.*) Rendgyakorlatok. Egyszerü és összetett szabadgyakorlatok, nevezetesen: fej-, derék-, váll-, csipő-, kar- és lábgyakorlatok. A legegyszerübb gyakorlatok nyujtón, korláton, mászópóznákon, lengő kötélen és vízszintes létrán.

II. osztály. Főnöke: Szerényi Károly.

1. *Vallástan*, h. 2 óra. Újszövetségi válogatott szakaszok alapján a hit- és erkölcstani igazságok fejtegetése. Palaestina földrajza. Egyházi énekek. Tk. Noszágh: Bibliai történetek.

2. *Latin nyelv*, h. 6 óra. Az I. osztály anyagának átismétlésével a rendhagyó fokozásu melléknevek; a határozatlan számnevek; határozatlan s melléknévszerü névmások; álszenvedő és rendhagyó igék; körülírt igeragozás. Hiányos és személytelen igék. Igehatározók és kötszók. A gyakorlatok szavainak elem-

*) A tanitás, minthogy eddigelé még téli tornacsarnokunk nincsen, csak a kedvezőbb őszi és tavaszi hónapokra szoritkozott.

zése alaktan szerint. Iskolai és házi dolgozatok. Tk. Holzweiszig Székely latin nyelvtana és gyakorlókönyvének II. része.

3. *Magyar nyelv*, h. 4 óra Mondattani alapon a hang- és alaktan folytonos ismétlése mellett a határozók tana. Összetett mondatok: mellérendelt-, alárendelt-, alanyi és tárgyi mondatok; a határozó mondatok nemei; jelző mondatok; összevont, rövidített és többszörösen összetett mondatok. — Olvasmányok értelmezése, elmondása és mondattani taglalása; költemények emlézése. Iskolai és házi dolgozatok; helyesírási gyakorlatok. Tk. Szinnyei József: Magyar nyelvtan mondattani alapon II r. és Magyar olvasókönyv II. r.

4. *Német nyelv*, h. 2 óra. Az alaktan, különösen az igeragozás és elöljárók; fordítás és elemzés; irásbeli dolgozatok Tk. Toepler: Német nyelvtan olvasmányokkal.

5. *Tót nyelv*, h. 1 óra. Az alaktan ismétlése és befejezése; mondattan, helyesírás, olvasmányok elemzése, házi dolgozatok. Tk. Mráz F. nyelvtana és Loos J. olvasókönyve.

6. *Földrajz*, h. 3 óra. Európa és Ázsia földrajza Tk. Laky D.: Földrajz II. r.

7. *Számtan*, h. 3 óra. Az első osztály pensumának átismétlése után a rövidített számolási módok, viszonyok, arányok; egyszerű hármas szabály; egyszerü kamatszámolás száztól százra és százban Olasz gyakorlat. Házi és iskolai gyakorlatok. Tk. Močnik-Schmidt: Számtan. I—III. oszt.

Mértani rajz, h. 2 óra. A négyszögek alkotó részei, nemei és tulajdonságai; a négyszögek symmetriája, szerkesztése és összeillősége. A sokszögek alkotó részei, nemei symmetriája, szerkesztése és összeillősége. A távolságok arányossága, az idomok hasonló helyzete és hasonlósága, hasonló idomok szerkesztése; a kerület és terület kiszámítása: az idomok átalakítása, alapmüveletek az idomokkal Tk. Fodor—Wagner Planimetriája.

9 *Szépírás*, h. 1 óra, magyar és német szépirási minták szerint

10. *Torna*, h. 2 óra. Egyesülten az első osztálylyal.

III. osztály. Főnöke: Major Károly dr.

1. *Vallástan*, h. 2 óra. Keresztyén egyháztörténet s a magyarhoni prot. egyház története. Egyházi énekek. Tk. Haan L. egyh. t.

2. *Latin nyelv*, h. 7. óra. Az alaktan folytonos ismétlése mellett a syntaxisból: a mondatrészek egyezése; az esetek használata; sajátságok a melléknevek és névmások használatában, acc. cum. inf.; nom cum inf; és abl. abs. használata, megfelelő magyar-latin és latin-magyar gyakorlatokkal. Olvasmányúl: Liv. Róma történetéből az előkor és a királyok kora, 8. caput; Phaedrustól pár mese. Az olvasottaknak részben emlézése. Iskolai dolgozatok. Tk. Schultz-Kiss nyelvtana és gyakorlókönyve; Elischer olvasókönyve.

3. *Magyar nyelv*, h. 4 óra. A rendszeres nyelvtan körében a hang- és alaktan mellett tüzetesen a mondattan, a tanulóktól készített példatárral. Az egyszerü mondat nemei: mondatrészek (alany, állítmány, állítmánykiegészítő alanyeset, tárgy, határozó, jelző); a szórend. Az összetett mondat nemei: mellérendelt, alárendelt mondatok. A körmondat. Központozás és helyesírás. Olvasmányok értelmezése, elmondása és mondattani taglalása; költemények emlézése. Függelékül a használatban gyakrabban előforduló polgári ügyiratok szerkesztése. Iskolai és házi dolgozatok; helyesírási gyakorlatok. Tk. Szinnyei József; Rendszeres magyar nyelvtan és Olvasókönyv III. r.

4. *Német nyelv*, h. 2 óra. Az alaktan ismétlése mellett a mondattan; olvasmányok, költemények emlékelése; havonkint két írásbeli dolgozat. Tk. Toepler: Német nyelvtan és Harrach J.: Német olvasókönyv I. k.

5. *Tót nyelv*, h. 1 óra. A nyelvtan ismétlése; a helyesírás szabályai; polgári ügyiratok, szavalmányok, házi dolgozatok. Tk. Mráz F. nyelvtana és Loos J. olvasókönyve.

6. *Földrajz*, h. 2 óra. Afrika, Amerika és Ausztrália. Tk. Laky D.: Földrajz III. r.

7. *Természettani földrajz*, h. 2 óra. A természettan elemei. A föld mint világtest; a föld magában véve, annak fölszine, szárazfölde, vizei, légköre és belseje. Tk. Schmidt A.: Fizikai földrajz.

8. *Történelem*, h. 2 óra. Magyarország története főbb vonásaiban I. Ferencz Józsefig a tankönyv alapján, pótló magyarázatokkal s elméleti bevezetéssel. Tk. Batizfalvy J.: Magyarország történelme.

9. *Számtan*, h. 3 óra. Összetett viszonyok és arányok, összetett hármasszabály, egyszerű kamatszámolás, lerovat, időhatárszámolás, társaságszabály, vegyítés- és lánczszabály; négyzet-gyökvonás. Iskolai és házi dolgozatok. Tk. Močnik-Schmidt: Számtan I.—III. oszt.

10. *Mértani rajz*, h. 2 óra. A kör magában véve, összekötve az egyenessel, a szöggel, sokszöggel, más körrel; az érintők szerkesztése; a körök hasonlósága, a kerület és terület kiszámítása; a kör kiegyenesítése, átalakítása; alapműveletek a körrel; az ellipsis, hyperbola és parabola származása, szerkesztése, symmetriája; érintőik szerkesztése: Tk. mint a II. oszt.

11. *Torna*, h 2 óra. Rendgyakorlatok helyben és menetközben. Összetett szabadgyakorlatok az I. oszt. tananyaga alapján. Menetelés. Katonai rendgyakorlatok. A test ügyesítésére szolgáló könnyebb gyakorlatok nyujtón, korláton, mászópóznákon, lengő kötélen és vízszintes létrán; ugrások az ugró mérczén.

IV. osztály. Főnöke: Junker Ágoston.

1. *Vallástan*, h. 2 óra. Keresztyén hit- és erkölcstan. Egyházi énekek. Tischer-Margócsi.

2. *Latin nyelv*, h. 6 óra. Az alak- és esettan ismétlése mellett az idők használata; idő határozó mondatok indicativussal; consecutio temporum alapvonásai; part. conj.; abl. abs.; ut, quod, quia, quoniam használata; megfelelő latin és magyar fordítási gyakorlatokkal A metrica és prosodia elemei. Olvasmány: Livius Róma történetéből a királyok kora VIII—XXI; Ovidiusból Phaëton, Daedalus és Icarus. Az olvasottak részben való emlékelése. Iskolai irásbeli dolgozatok. Tk. Schultz-Dávid nyelvtana, Schultz-Kiss gyakorlókönyve és Elischer latin olvasó könyve.

3. *Magyar nyelv*, h. 3 óra. Az irály lényege és főtulajdonságai: tiszta magyarság, világosság, energia, elegantia. A szóképek. Az irály fajai. Verstan. Az ó klassikai, modern és ma-

gyar nemzeti verselés, kiegészítve a tanulóktól készített példatárral s a tankönyvhöz alkalmazott szemelvények felhasználásával. Arany „Toldi"-jának tartalmi ismertetése, s négyének emlézése. Irásbeli dolgozatok — iskolaiak és háziak — jórészt az irálytannal összefüggésben s pár szabad dolgozat; helyesírási gyakorlatok. Tk. Góbi Imre: Magyar irálytan Lehr Albert: Arany Toldija.

4. *Német nyelv*, h. 2 óra. Az alaktan ismétlése: a mondattan folytatása; olvasmányok, költemények elemzése, fordítása és emlékelése. Iskolai és házi irásbeli dolgozatok. Tk. Toepler nyelvtana és Harrach J.: Német olvasókönyv II. r.

5. *Tót nyelv*, h. 1 óra. Egyesülten a III. osztálylyal.

6. *Földrajz*, h. 3 óra. Az osztrák-magyar monarchia földrajza. Tk. Scholtz Albert.

7. *Történelem*, h. 4 óra. A keleti népek rövid ismertetése után a görögök és rómaiak története a császárság koráig. Irodalom- s mivelődéstörténeti vázlat magyarázat után. Tk. Szilágyi: Egyetemes történelem, ókor. Segédkönyvek: Fyffe: A görög nép története; Creigthon: A római nép története.

8. *Számtan*, h. 3 óra. Algebra. Az algebrai alapfogalmak, az absolut és relativ számok összeadása, kivonása, szorzása és osztása egy és több tagu kifejezésekkel; a hatvány, a közönséges számok négyzete és köbe; a hányados mint arány és tört; a törtek egyszerüsítése, egynevüsítése, szorzása és osztása; a számok oszthatósága, a legnagyobb köz. mérték, legkisebb közös többszörös; első foku egyenletek 1 ismeretlennel, egyenletbetétel; az aránypár mint egyenlet. Házi és iskolai dolgozatok. Tk. Algebra, Močnik-Klamarik-Wagner.

9. *Mértani rajz*, h. 2 óra. Stereometria. A koczka, négy oldalu oszlop s általában a hasáb, gúla, a szabályos testek, a henger, kúp, gömb leirása, alkatrészeinek kölcsönös helyzete a térben; a testszög; a testek egyenlősége, hasonlósága, összeillősége; metszetek; a fölszin és térfogat kiszámítása. Tk. Fodor-Wagner: Stereometria.

10. *Természetrajz*, h. 2 óra. Ásvány-, közet- és földtan. Tk. Dr. Roth Samu.

11. *Torna*, h. 2 óra. Egyesülten a III. osztálylyal.

IX. Mellékintézetek.

1. *Rajziskola.* A gymnasium valamennyi növendékére nézve a rajz kötelező tantárgy A rajziskola két fokosztályból állott: az egyikben az I és II, a másikban a III. és IV. o. növendékei nyertek heti két-két órában oktatást.

A rajziskola vezetője: Stollmann Andor úr, városi rajztanár.

2. *Az énekiskola.* Az ének a helybeli ev. egyházközség határozatánál fogva minden tanulóra nézve kötelező tantárgy. Az énekiskola szintén két tanfolyamból állott, hetenkint egy-egy tanórával. A kezdők tanulták az elemeket, a haladók énekeltek négy hangban, többnyire egyházi énekeket. Tanította: Adámy Rezső úr. kántor-orgonista

3. *Fatenyésztő intézet.* Gyümölcsfa-tenyésztésben azon tanulókat, a kik erre önként jelentkeztek, Kármán József úr oktatta, hetenkint 2 órában.

X. Taneszközök.

I. Könyvtárak.

a) A gymnasiumi könyvtár 4478 kötetből áll. A lefolyt tanévben részben vétel, részben ajándék utján gyarapodott.

Vétel útján:

1. Szarvas-Simonyi: Magyar nyelvtörténeti szótár I. 8—10 f. II. 1—4 f.
2. Szinnyei József: Magyar irók élete f. 1—3 f.
3. Heinrich Tewrewk: Pótkötetek az „Egyet. Philol közlöny-höz“ I. k. második fele és II. k. első fele.
4. Masznyik E.: Evang. dogmatica. 1 k.
5. Littrow: Wunder des Himmels. 1 k.
6. Hann, Hochstetter, Pokorny: Allgemeine Erdkunde. 1 k.
7. Halm: Ciceros Ausgewählte Reden. V. 1. k.
8. Grünwald Béla: Az uj Magyarország. Gr. Széchenyi. 1 k.
9. Felméry Lajos: A nevelés tudomány kézikönyve. 1 k.
10. Jelentés a Luther társaság működéséről 1889. évben. 1 k
11. Egyetemes Phil. Közlöny, szerk. Heinrich G. Tewrewk E.
12. Magyar Nyelvőr, szerk. Szarvas Gábor.

13. Századok, szerk. Szilágyi Sándor.
14. Zeitschrift für Schulgeographie szerk. Seibert A. E.
15. Zeitschrift für math. und naturw. Unterricht szerk. Hoffmann J. C. V.
16. Egyetemes Közoktatásügyi Szemle, szerk. Jancsó B.
17. Evang. Egyház és Iskola, szerk. Trsztyénszky F.

Ajándék útján:

A m. tud. Akadémiától:

1. A magy. tud. akadémia elhunyt tagjai felett tartott emlékbeszédek. V. 9. 10. VI. 1—7.
2. Értekezések a természettudományok köréből XIX. 1—10.
3. Mathematikai és természettudományi Értesítő VII. 6—9. VIII. 1—7.
4. Értekezések a math. tudományok köréből. XIV. 2. 3.
5. A m. tud. akadémia Értesítője. XXIII. évf. 3—5
6. M. tud. akadémiai Almanach 1890-re.
7. Akad. Értesítö 1890.

Azonkivül több budapesti könyvkiadó czég iskolai könyveket volt szives küldeni és pedig: Franklin társulat, Eggenberger, Lampel Róbert, Hornyánszky Viktor, Lauffer Vilmos. Továbbá Stampfel pozsonyi kiadó.

Ajándékaikkal gyarapították azonkivül Lehoczky Pál, Varga Mihály és Mockovcsák János urak.

b) A Dillnberger-féle könyvtárban van 726 kötet könyv, 3 atlasz és 27 térkép.

c) Az ifjusági könyvtár 967 kötetet foglal magában. A lefolyt tanévben vétel utján 2, ajándék utján 4 kötettel szaporodott, könyvek kötésére 10 frt. fordíttatott.

Könyvtárör: Varga Mihály.

II. Szertarak és gyüjtemények:

1) *A földrajzi gyüjtemény* áll 30 térképből (19 földrajzi, 11 történelmi), 6 kötet atlaszból, két föld-, egy égtekéből, egy telluriumból és az emberfajokat feltüntető 12 Kirchhoff-féle képből. Ujonnan szereztetett Helmár: Magyarország történelmi térképe és Kiepert: Balkán félsziget pol. térképe.

Felügyelője: Junker Ágoston.

2. *Az érem gyüjtemény* 486 érmet tartalmaz. Az idén gyarapította Kármán József úr 1 darabbal. Zorkóczy Ede IV. oszt. tanuló 5 darab magyar bankót ajándékozott.

Kezelője: Varga Mihály.

3. *Természetrajzi gyüjtemények:*

a) Az állatgyüjtemény magában foglal: 21 emlött, 112 madarat, 4 hüllöt, 1 kétéltüt, 11 halat, 174 kagylót, 364 rovarfajt és 180 tojást.

b) A növény gyüjtemény 506 növény- és 132 magfajból áll.

c) Az ásvány gyüjtemény 1047 árványt és 114 jegeczmintát tartalmaz.

Azonkivül a természetrajzi oktatáshoz megvannak Hochstetter geologiai képei 24, Leutemann állattani képei 24 táblában, Geroldféle állattani képek 20 táblában és Wagner növénytani képes atlasza 3 kötetben 242 folyó lappal.

Ebből új szerzemény 6 Leutemann- és 20 Gerold-féle állattani tábla 22 frt. értékben.

Felügyelője Junker Agoston.

4. *A mennyiségtani szertárban* van 140 tömörmértani test és 10 eszköz. Az idén szereztetett 15 részint bádogból, részint fából készült test 9 frt értékben.

Kezelője: Kmety János

5. *A természettani és vegytani szertár* 349 készülék és müszerből áll.

Kezelője az elöbbinek Kmety János, az utóbbinak Junker Ágoston.

6. *A rajz szertár* 935 mintát foglal magában.

Felügyelője: Stollmann Andor.

7. *Zene szertár.* Ez egy harmoniumot, számos egyházi és világi énekdarabot és 80 könyomatu egyházi énekből álló füzetet tartalmaz. — Az idén szereztetett 20 énekkáté 6 frt. értékben.

Szertáros: Adámy Rezső.

A szíves adományokért ezennel hálás köszönetet mondunk.

XI. Segélyző intézetek, ösztöndíjak, jutalmak.

1. *A tápintézet* a lefolyt tanévben 23 tanulót látott el ebéddel. Vacsora a jelentkezők csekély száma miatt ez évben sem adatott. A jövő tanévben azonban, ha legalább 10-en jelentkeznek, adunk vacsorát is.

Ebédért és vacsoráért együttesen 40 frt. évi díj fizetendő; csupán ebédért 20 frt. Ez utóbbi 10 tanulónak egészen, 1-nek pedig felerészben elengedtetett. Az elengedett összeg 210 frtot tesz.

Supplicatio utján 289 frt. 50 kr. gyült be, és pedig a zólyomi esperességből 66 frt. 44 kr., a honti és barsi esperességekből 58 frt. 43 kr., a nógrádi esperességből 44 frt. 85 kr., a budapesti, pesti és békési esperességekből 147 frt. 37 kr A beszterczebányai takarékpénztár 30 frt, „Hitelegylet Beszterczebányán" 20, és Hulley Dániel úr — végrendeletileg — 50 frt. adománynyal gyarapították az alumneum tőkéjét.

Beneficiumban részesíték alumnistáinkat: Ujkereszty István és Horn Keresztély urak.

Ezenkívül Beszterczebányán következő kegyadományok folytak be a tápintézet részére: Stadler Tófor 10 frt., Csipkay Károly 5 frt., Szumrák Ede 3 frt. Hüttner Ida 2 frt., Kollár János 2 frt, Horcsek Károly 2 frt., Puschmann Gusztáv 2 frt., Drexler Frigyes 2 frt., Flittner Károly 2 frt., Kiszely János 1 frt., Herritz Rezső 2 frt., Göllner Frigyes 1 frt., Burkovszky Kálmán 2 frt., Szigethy Vilmos 1 frt., Móry János 1 frt., Keme Ignácz 1 frt., Knauer 1 frt., Jeszenszky 2 frt., Kohn Fülöp 1 frt., Özv. Mályusz Károlyné 1 frt., Prokopy János 1 frt., Szumrák Jenő 2 frt, Machold Fülöp 1 frt., Renner 60 kr., R. R. 2 frt., Lindtner Géza 1 frt., N. N. 20 kr., Krompecher 1 frt. Kleszkeny 1 frt., Sonnenfeld Salamon 1 frt., Burda Károly 1 frt., Bittera Kálmán 5 frt., Rakovszky Lujza 2 frt. Ivánszky Elek 1 frt., Boleman 1 frt., Tulinszky Emil 1 frt., Lavotta Ödön 1 frt., Dragonszky József 1 frt., Linkesch Lajos 1 frt., Bothár Gusztáv 1 frt., Lopusny Dani 1 frt., Szimonidesz Dani 60 kr., Preisich Zsiga 1 frt., Andaházy Szil. 1 frt., Bodorovszky S. 1 frt., Turcsányi 1 frt., Klimo Pál 1 frt., Krumm Gyula 50 kr.,

Stollmann M. 50 kr., Hoznek János 1 frt., Dillnberger Ede 1 frt., Gazsik János 50 kr., Beniats G. 50 kr., Turzo 1 frt. Gryllusz Gyula 50 kr., Jurányi Adolf 1 frt, Cseszmák Gyula 1 frt., Rosenauer 1 frt., Horn Christian 1 frt., Kulfan György 50 kr., Amman Arzenné 1 frt., Dillnberger Gusztáv 1 frt., Barna János 1 frt., Zvolanek 50 kr, Dobák Dani 50 kr., Ruttkay Pál 50 kr., Szlanencsik Sámuel 1 frt., Dobák Adolf 1 frt, Hanzlik 1 frt., Palesch Zsuzsanna 1 frt., Palinay János 50 kr., Ondrej Lajos 50 kr., Holesch testvérek 1 frt., Gally Samu 1 frt., Stollmann L. 1 frt., Lellek 30 kr, Barna Dano 1 frt., Klimó András 1 frt., Ujkereszty István 1 frt, Kevecska András 1 frt., Furgyik János 50 kr., Seyfried Károly 1 frt, Würsching Zsuzsánna 1 frt., Stanik 1 frt, Menszatorisz Karolina 40 kr, Beniats Lajos 1 frt., Melna János 50 kr., Filla 50 kr, Badinyi Halassy Matild 1 frt., Biermann Lajos 1 frt., Pertzian Samu 1 frt., Badinyi János 1 frt., Pertzian Samu 50 kr., G. K. 50 kr., Dr. Bothár Samu 2 frt, Wankó 50 kr., Droba Mihály 40 kr., Szlanencsik Rudolf 1 frt., Gryllus Janka 50 kr., Dr. Holesch 1 frt., Furgyik István 50 kr., Lehotkay Lajos 1 frt, Heinlein Pálné 50 kr., Krappe 1 frt., Scholtz Rezsőné 2 frt., Nadeja Dániel 1 frt., Sztik Mihály 50 kr, Vitte Paulina 50 kr., Szumrák Samu 1 frt., Chovan János 1 frt., Pálesch Károly 1 frt., Kardoss Hermina 50 kr., N. N. 50 kr., Lehoczky Pál 50 kr., Tulinszky Péter 40 kr., Jelenovits Dániel 60 kr., Klimo Gusztáv 50 kr., Dr. Huszágh I. 2 frt., Beniats K. 1 frt., Császkóczy 1 frt.

A jóltevők fogadják az intézet hálás köszönetét.

Tápintézetünk alaptőkéje 10,332 frtot tesz. Ephorus: Kleszkeny János, egyh. presbyter úr.

3. *Segélyalap.* Rendeltetése az, hogy belőle a nagyon szegény tanulók tankönyvekkel láttassanak el.

A lefolyt tanévben adományaikkal gyarapították: Mockovcsák Gusztáv 1 frt. 40 kr, Dérer Imre 20 kr., Krompecher Gyula 13 kr., Timko Gusztáv 5 kr, Rumann József 6 kr., Risz András 6 kr, Lányik János 5 kr., Holesch Hugó 4 kr., Messerschmidt Miksa 10 kr, Rumann Janos 10 kr., Horváth S. 5 kr., Koppa János 5 kr., Messerschmidt József 5 kr., Toperczer Vilmos 5 kr., Lajcsák J. 6 kr., Chorváth T. 6 kr.,

Palinay Gy. 5 kr., Koppa József 2 kr., Mudrony I. 20 kr., Hodzsa M. 20 kr., Koreny Gusztáv 12 kr., Timko György 3 kr, Lux Albert 33 kr., Dillnberger Jenő 50 kr., Bothár Gusztáv 20 kr. II. oszt. 10 kr., Chillo J. 4 kr., Jamniczky János 5 kr., Gasperik J. 15 kr., Plech Ján. 12 kr., Kuszy E. 10 kr. Holesch Ede 50 kr., Szomora János 5 kr., Laczko Márton 10 kr., Veszelko Ján. 6 kr, Kneppo S. 5 kr., Rosenauer Otto 70 kr., Soltész Iván 20 kr., Wanko Károly 20 kr., Rheinländer Károly 10 kr, Horn L 2 kr., Czemann A. 2 kr., Bezegh Miklós 6 kr., Tornázó tan. 10 kr., Petrikovich 1 kr., Ferenczi J. 1 kr., V. 4 frt. 20 kr. Összesen 11 frt. 10 kr. bevétel s ugyanannyi a kiadás.

A segélyalap tőkéje tesz 114 frt 21 krt.

Azonkivül ezen alap több kötet tankönyvvel is rendelkezik, melyeknek birtokába részben ajándék, részben vétel útján jutott.

A lefolyt tanévben 5 tanuló egészben, 3 pedig részben segélyeztetett tankönyvekkel.

Kezelője : Varga Mihály.

4. *Ösztöndijak.*

a) A Deák Ferencz-féle alapból, melynek tőkéje 612 frtot tesz, megjutalmaztattak: Hodzsa M. II. oszt 10, Molnár János I. oszt. tanuló 4 frttal.

d) A méltóságos és főtiszt. bányakerületi gyűléstől ösztöndíjak czímén tanintézetünknek e tanévre is kegyesen megszavazott 100 oszt. ért. frtból főtiszt. dr. Szeberényi Gusztáv püspök s kir. tanácsos úr ő méltóságától a tanárkar ajánlatára 10 frtjával kaptak: Risz András, Rumann József, Timko Gusztáv IV. Chorváth Theofil, Horváth Sámuel, Lajcsák János, Rumann János, III. Szomora János és Timko György II. és Lopusny Rezső I. oszt. tanulók.

Úgy a mélt. és föt. bányakerületnek nagylelkü adományáért, mint föképen főtisztelendő püspök úr ő méltóságának, ki annak kieszközlése által iskolánkat magas személye iránt a legnagyobb hálára kötelezé, ezúttal is legforróbb köszönetet mondunk s iskolánk szegényeit továbbra is kegyes pártfogásába ajánljuk.

c) A feloszlott „Zólyommegyei magyar olvasó és társalgó egylet“ vagyonából oly tanuló számára alapított ösztöndíjat, k társai közt a tanév folytán a magyar nyelvben legnagyobb· előmenetelt tanusított, Beszterczebánya sz. k. város tek. tanácsa a tanárkar ajánlatára Molnár János I. oszt. tanulónak adományozta.

d) A Heinrich-féle 14 frtos ösztöndíjat Mockovcsák Gusztáv IV. oszt. tanuló nyerte.

e) A beszterczebányai nagytiszt. egyházközség által adományozott 10 frt. ösztöndíjjal Gasperik János II. oszt. tanuló jutalmaztatott meg.

f) A zólyomi esperességi, csupán tanítófiak által élvezhető 6 frtnyi jutalomdíjra a tanári kar Kachnics Gusztáv I. oszt. tanulót ajánlotta.

g) A Dillnberger Károly-féle 400 frtnyi alapból jutalomkönyveket kaptak: Dérer Imre IV., Bothár Gusztáv, Lux Albert II., Ferenczi József, Gryllus Vilmos, Rosenauer Ottó, Soltész Iván, Wanko Károly és Dobák Lajos I. oszt tanulók.

h) A nt. s tek. egyházi presbyterium az egész tandíjat 6, a tandíj felét 2 tanulónak engedte el Az elengedett összeg 112 frtot tesz.

i) A „Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület“ oly nem magyar anyanyelvü növendékeink számára, kik a magyar nyelvben az év folytán kiváló előmenetelt tettek, 5 kötet jutalomkönyvet küldött. A t. Egyesület kívánsága értelmében e jutalomkönyveket a tanári kar határozatából következő tanulók kapták: Rumann János IV., Chorváth Teofil III., Szomora János II., Lopusny Rezső és Molnár János I. oszt. tanulók.

E becses adományért a t. Egyesületnek ezennel az intézet hálás köszönetét fejezzük ki.

XII. A tanulók névsora, lakhelye, vallása,*)

I. Osztály.

1. Algöver Pál, Podluzsány — Hont. a.
2. Bella István, Szt-Péter — Liptó. mt.
3. Bezegh Miklós, Beszterczebánya — Zólyom.
4. Bodiczky Mojmir, Szenna — Nógrád. a.
5. Brózik Titus, Háj — Turócz. mt.
6. Chovan Sándor, Beszterczebánya — Zólyom.
7. Czemann András, Beszterczebánya — Zólyom, meghalt.
8. Dobák Lajos, Beszterczebánya — Zólyom. j.
9. Fábry János, Nagy-Szalatna — Zólyom.
10. Ferenczi József, Illésfalva — Zólyom. ref. j.
11. Figusch Gusztáv, Beszterczebánya — Zólyom.
12. Gemziczky Bertalan, Beszterczebánya — Zólyom.
13. Greisinger Gusztáv, Radvány — Zólyom.
14. Gryllusz Vilmos, Beszterczebánya — Zólyom j.
15. Horn Lénárt, Beszterczebánya — Zólyom. ism.
16. Jamniczky György, Vavrissó — Liptó. a.
17. Kachnics Gusztáv, Breznóbánya — Zólyom.
18. Krisko Lajos, Beszterczebánya — Zólyom.
19. Lehotzky Géza, Libetbánya — Zólyom.
20. Lehotzky Gusztáv, Korpona — Hont. a.
21. Lux Kálmán, Bikás — Zólyom. mt.
22. Lopusný Rezsö, Breznóbánya — Zólyom. ö. j.
23. Molnár János, Nagy-Lam — Nógrád. a. ö. j.
24. Obetko Lajos, Bikás — Zólyom. mt.
25. Petrikovich János, Radvány — Zólyom.
26. Rheinländer Károly, Beszterczebánya — Zólyom.
27. Rheinländer Lajos, Beszterczebánya — Zólyom.
28. Rosenauer Otto, Beszterczebánya Zólyom. j.
29. Soltész Iván, Szt-Márton — Turócz. a. j.
30. Svehla Gyula, Beszterczebánya — Zólyom.
31. Veliacsik Gusztáv, Beszterczebánya — Zólyom. ism.
32. Wanko Károly, Beszterczebánya — Zólyom. j.

*) A rövidítések magyarázata: ö. = ösztöndíjas; j. = jutalomkönyves; a. = alumnista; ism. = ismétlő; mt. = magántanuló; k. = kilépett. Hol a vallás nincs jelezve, ág. hitv. ev. értendő.

II. Osztály.

1. Bothár Gusztáv, Beszterczebánya — Zólyom. j.
2. Chillo József, Beszterczebánya — Zólyom.
3. Chovan Gyula, Beszterczebánya — Zólyom.
4. Dillnberger Jenő, Beszterczebánya — Zólyom.
5. Gasparik János, Dovalló — Liptó. a. ö
6. Hodzsa Milan, Szucsán — Turócz. a. ö.
7. Holesch Ede, Beszterczebánya — Zólyom. ism
8. Jamniczky János, Vavrissó — Liptó. a.
9. Kneppo Sándor, Radvány — Zólyom.
10. Koreny Gusztáv, Beszterczebánya — Zólyom.
11. Kuszy Emil, Breznóbánya — Zólyom.
12. Laczkó Márton, Sebő — Zólyom. a.
13. Lux Albert, Bikás — Zólyom. j.
14. Mudrony Igor, Pozsony — Pozsony. a.
15. Plech János, Pallós — Zólyom.
16. Szomora János, Mosócz — Turócz. a. ö. j.
17. Timko György, Háj — Turócz. a. ö.
18 Veszelko János, Radvány — Zólyom. ism.

III. Osztály.

1. Chorváth Teofil, Tót-Próna — Turócz. a. ö. j.
2. Fényes Gusztáv, Guta — Nógrád. k.
3. Fillo Arnold, Breznóbánya — Zólyom. a.
4. Furgyik Károly, Beszterczebánya — Zólyom.
5. Görgey Imre, Beszterczebánya — Zólyom.
6. Horváth Sámuel, Ebeczk — Nógrád. ö
7. Koppa János, Rudló — Zólyom.
8. Kopa József, Hluboka — Nyitra
9. Kuszy György, Zólyom — Zólyom.
10. Lajcsák János, Pribilina — Liptó. a. ö.
11. Messerschmidt József, Libetbánya — Zólyom. a.
12. Nedobrý Iván, Császtkó — Nyitra. a.
13. Palinay Gyula, Beszterczebánya — Zólyom.
14. Perczián Károly, Beszterczebánya — Zólyom.
15. Rumann János, Pribilina — Liptó. a. ö.
16. Toperczer Vilmos, Szt.-Márton — Turócz.

IV. Osztály.

1. Csobrda Dusan, Szmrecsán — Liptó. a.
2. Dérer Imre, Libetbánya — Zólyom. j.
3. Holesch Hugo, — Beszterczebánya — Zólyom.
4. Jelenovits Ede, Beszterczebánya — Zólyom.
5. Koreny Pál, Beszterczebánya — Zólyom.
6. Krompecher Gyula, Lucsivna — Szepes.
7. Lányik János, Majorfalva — Zólyom. a.
8. Messerschmidt Miksa, Beszterczebánya — Zólyom.
9. Mockovcsák Gusztáv, Beszterczebánya — Zólyom. o.
10. Risz András, Szászfalu — Zólyom. ö.
11. Rumann József, Krigh — Szepes. a. ö. j.
12. Timko Gusztáv, Háj — Turócz. a. ö.
13. Zorkóczy Ede, Radvány — Zólyom.

Összesen: 79.

XIII. Statistikai kimutatás a gymn. tanulókról.

Osztály	Beiratott					Lakhelyre nézve		Anyanyelvre nézve			Vallásra nézve		Életkorra nézve									Évközben elmaradt	Maradt az év végéig			Az év végén megvizsgáltatott		Ösztöndíjt vagy jutalmat nyert	Tandíj elengedésben részesült		Tápdíj elengedésben részesült	
	I. félév		II. félév										születési év																		
	nyilvános	magán	nyilvános	magán	összesen	helybeli	vidéki	magyar	tót	német	ág. hitv. ev.	ev. ref.	1873	1874	1875	1876	1877	1878	1879	1880	1881		nyilvános	magán	összesen	nyilvános	magán		egészben	részlegesben	egészben	részlegesben
I.	28	4	—	—	32	13	19	9	22	1	31	1	—	—	—	1	5	13	9	3	1	1	27	4	31	27	4	8	4	—	1	1
II.	18	—	—	—	18	6	12	3	15	—	18	—	—	—	—	6	5	7	—	—	—	—	18	—	18	18	—	6	—	—	5	—
III.	16	—	—	—	16	5	11	3	12	1	16	—	1	—	6	5	3	1	—	—	—	1	15	—	15	15	—	4	2	1	2	—
IV.	13	—	—	—	13	7	6	2	9	2	13	—	—	2	8	3	—	—	—	—	—	—	13	—	13	13	—	5	—	1	2	—
Összesen	75	4	—	—	79	31	48	17	58	4	78	1	1	2	14	15	13	21	9	3	1	2	73	4	77	73	4	23	6	2	10	1

XIV. A tanulók nyelvismerete.

I. osztály: magyar-tót-német 9, magyar-tót 23.
II. osztály: magyar-tót-német 3, magyar-tót 15.
III. osztály: magyar-tót-német 2, magyar-tót 14.
IV. osztály: magyar-tót-német 3, magyar-tót 10.
Összesen: magyar-tót-német 17, magyar tót 62.

XV. Tudósítás a jövő tanévre vonatkozólag.

1. Az 1890/1-ki tanév szept. 1-én veszi kezdetét, 3-áig tartanak a beiratások, 4-én következik a tanév ünnepélyes megnyitása s kezdödik a rendes tanitás.

2. A későbben jelentkezök csak azon esetben fognak felvétetni, ha elkésésöket alapos okokkal indokolták.

3. Minden tanuló fizet 16 frtnyi tandíjat és pedig félévenként előre. A tandíj csak helybelieknek engedhető el. Egyéb illetékek fejében volt tanulóink 2 frt. 60 krt, az ujonnan belépök pedig 3 frt. 60 krt fizetnek a beiratáskor. — Ezen illeték fizetése alól senki sem menthető fel.

4. A tápintézetesek kötelesek a tápdíj felét szintén előre lefizetni az ephorusnál. Ebédért 20 frt. fizetendő az egész évre. A növendékek tápintézetünkben hetenkint kétszer kapnak tésztás ételt.

5. Az idegen tanulók elhelyezéséről gondoskodik az igazgatóság Szegényebb sorsu szülöket bátorkodunk figyelmeztetni, hogy az igazgatóság kötelességének fogja ismerni, mennyire lehet, a legolcsóbb szállásokat megszerezni.

6. A szegény, a mellett szorgalmas és jó erkölcsü tanulók helybeli ev. egyházunk t. cz presbyteriumához folyamodhatnak, ha helybeliek a tanpénz, ha idegenek a tápdíj elengedéséért. Az ujonnan belépö tanulók kérvényei azonban csak a tanév második felében vétethetnek figyelembe, minek utána a kérelmezök szorgalmuknak és példás magaviseletöknek tanúbizonyságát intézetünkön már megadták.

7. Beiratásnál tartozik minden tanuló a megelőző osztály sikeres bevégzését feltüntető bizonyítványt, keresztlevelet, himlő oltási és ha 12 éves ujra oltási bizonyítványt felmutatni.

8. Azon tanuló, ki a rendes tantárgyak egyikéből — nem számítva ide a szépirást és testgyakorlatot — elégtelen osztályzatot kapott a tantestület engedélyével a következő tanév kezdetén javító vizsgálatot tehet.

A ki két tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, csak felekezeti főhatóságunk engedélyével bocsátható javító vizsgálatra. Ezen engedély elnyerhetése végett a Méltóságos és Főtisztelendő Szeberényi Gusztáv püspök úrhoz czimzett folyamodványok f. é. julius hó 10-ig intézetünk igazgatóságánál benyujtandók.

A ki kettőnél több tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, az javító vizsgálatra semmi esetre sem bocsátható.

Alap- és metszetrajz.

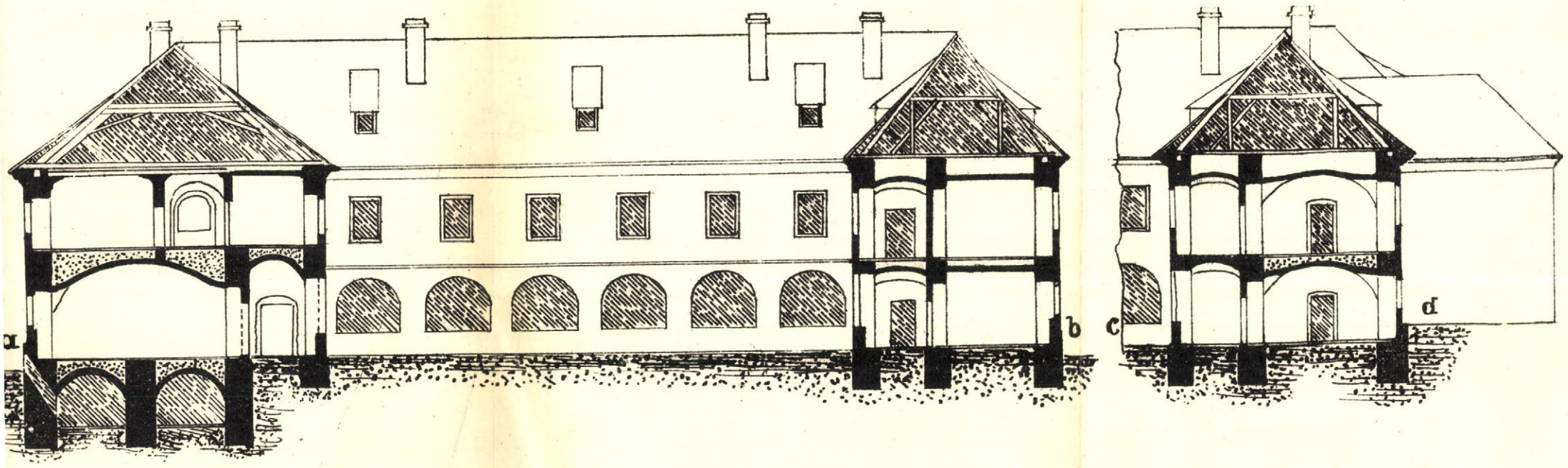

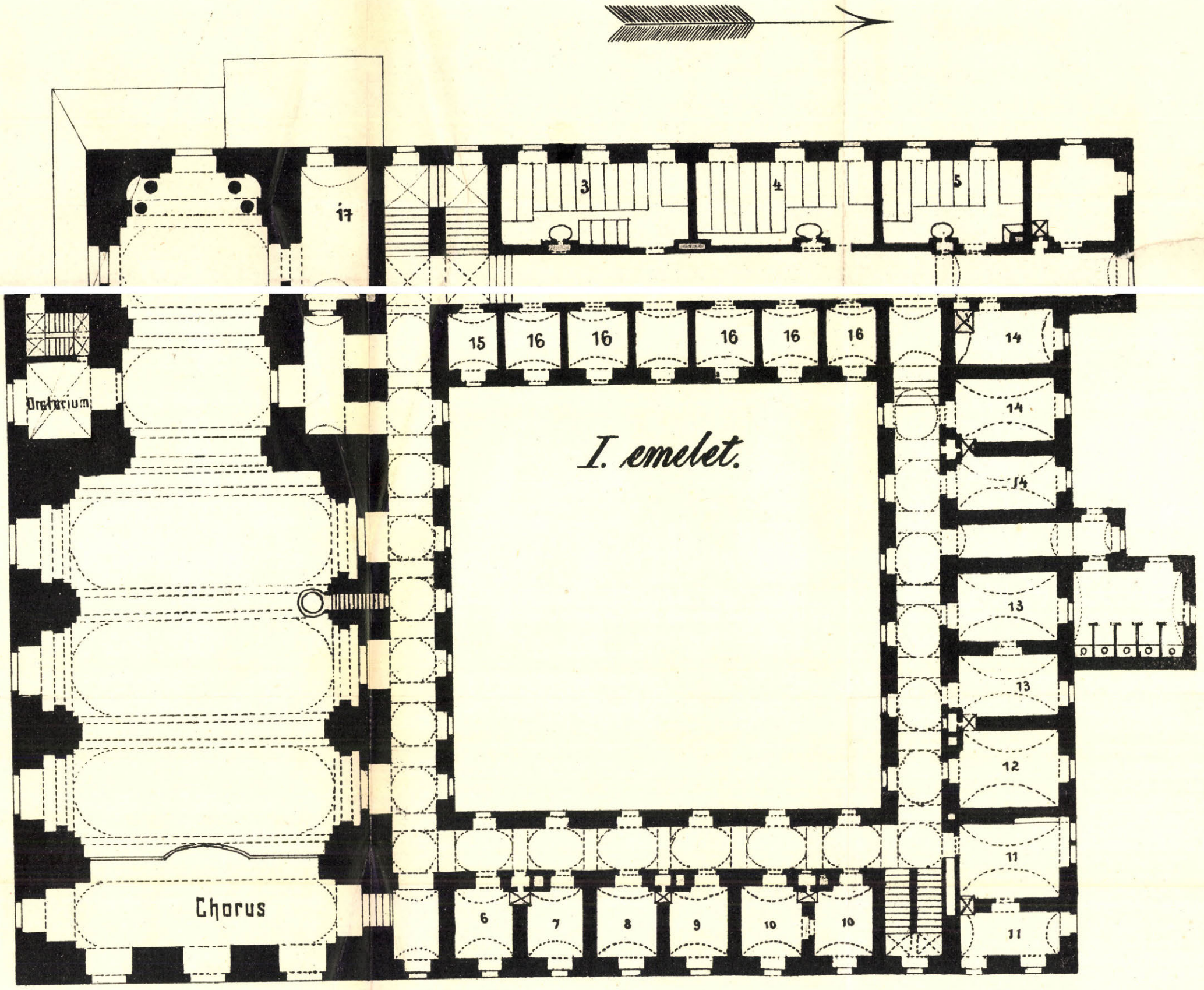

Bécsiöl.

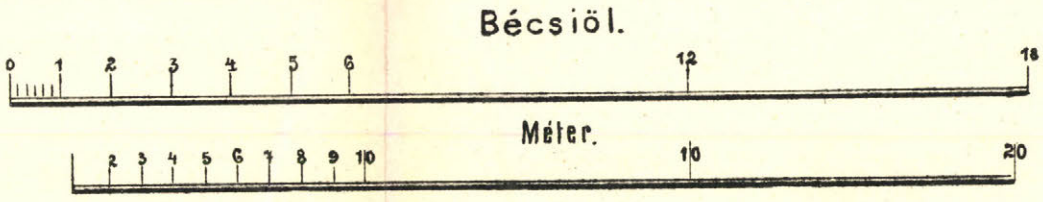

Földszint.

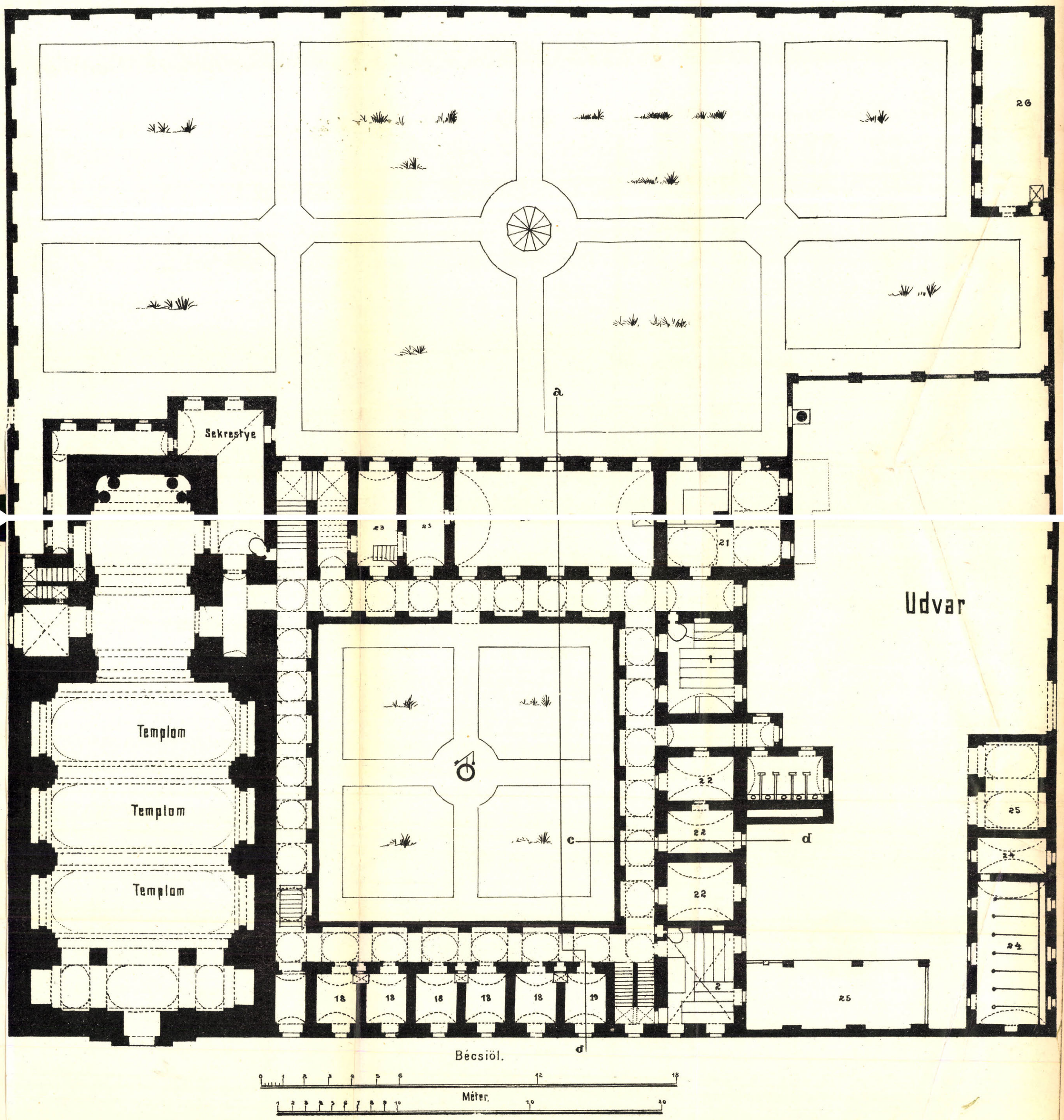

Bécsiöl.

Méter.